

Градътъ е при самитъ поли на източния край на нааиголѣмата планинска верига въ п-ва, наричана въ стааро врѣме Хемусъ (Haemus), при българитъ Стара-Планина, а при турцитъ — Коджа-Балканъ.¹⁾

Сгушенъ всрѣдъ високи планини и баири, отъ височинитъ на които се вижда почти цѣлата Тундженска долина и силуетитъ на Странджа и Сакара, Сливенъ е въ центра на находящитъ се около него въ елипсисъ градове: Котелъ на с.-изт., Карнобатъ на изт., Ямболъ на Ю. Изт. и Н.-Загора на Ю. З. На разстояние 2 часа С. З.-но отъ Сливенъ е прочутия Старо-Планински вѣзелъ и вртъхъ Демиръ-Капия (Желѣзна врата), източна граница на срѣдния Стара-Планина, отдѣто послѣдната се разклонява на три вериги (Римското название на Демиръ-Капия е Porta

¹⁾ Между сливенци името ѝ е просто Балканъ, свързано съ мѣстни названия. Името Стара-Планина у тѣхъ е запазено само въ стари пѣсни. Названието Балканъ, което не е собствено, е прѣминало отъ турцитъ.

Името *Χίμος* или на латински Haemus, споредъ едно прѣдание произлизало отъ крѣвъ (старогръцки хема), въ свързка съ подвига на нѣкой си Тифонъ, който се опиталъ да се качи на небето посрѣдствомъ тая планина. Тѣй или иначе, казва легендата, той не сполучилъ, защото Юпитеръ го свалилъ. Споредъ друго едно прѣдание, тракийския кралъ Хемъ и жена му Родопе били проклети и се обърнали на двѣ планини — Хемусъ (Ст.-Планина) и Родопитъ. Хемъ е изобразенъ на старитъ римски монети на гр. Никополъ (сега с. Никюпъ до Търново), сѣдналъ на скала съ мечка до него (Ср. Шкорпилъ, Геогр. и Стат. на Кн. Бѣлг., 1892 стр. 53).

Споредъ Томашекъ, планината Хемусъ си води името отъ старобактрийското име aesta, което било въ свързка съ старогръцкото *χῆμα*, *χῆμων* и съ санскритското *himan*, *heman*, което значело студена и бурлива планина. Самъ Хомеръ пише, че най-високитъ върхове на Хемусъ сж покрити съ снѣгъ прѣзъ поголѣмата частъ отъ годината, а Плиний пише, че тя била 6000 крачки висока. Въ стара Гърция се е вѣрвало, че тя е сѣдалище и отечество на студени тѣ вѣтрове. Въобще отъ всички класични писатели Стара-Планина се изкарва за най-високата тѣмъ позната планина. Италианския пжтешественикъ Сестини, който чель много легенди за тази планина, когато я минувалъ при Айтосъ (въ XVIII-я вѣкъ), разочаровалъ се, че не можалъ да види отъ тукъ ни Адриатическо, ни Егейско море.

Както ще се види, повечето отъ старитъ писатели съ изразъ τὸ αἰμὼν ὄρος (Haemus) визиратъ най-вече Източния Балканъ (между Сливенъ и морето).